



# Peregrijn<sup>24ste</sup>

vogelwerkgroep middenbrabant

Vaste medewerkers:  
Wiel Poelmans  
Nico Hilgers  
Victor Retel Helmrich  
Jan van Rijsewijk

## VOORWOORD

### peregrijn/lente

Volgende de astronomische lente eindigt de lente als de zon het hoogste aan de hemel staat, waarna de zomer ingaat. Dit is meestal rond 21 juni.

Bij het uitkomen van deze Peregrijn is het eind mei en hebben veel vogels hun (eerste) broedsel er al weer opzitten. Het is dan hard werken om al die hongerige keeltjes te vullen. Onder onze leden is er in het winterseizoen ook hard gewerkt om voor sommige soorten nestgelegenheid te creëren. Hierover enkele verslagen gemaakt door leden aangevuld met fotomateriaal. Eenvoudig van opzet en inhoud maar men laat anderen zien waar men mee bezig is.

Een Peregrijn, zoals wij een Peregrijn graag zien.

Veel leesplezier.

## INHOUD

### **grotegelekwikavontuur**<sup>janvanrijsewijk</sup>

de eerste poging om een nestkast onder een duiker te hangen mislukte....

### **middelstebontespechten**<sup>ruudvandongen</sup>

middelste bonte spechten in 2012 in Noord-Brabant

### **excursied'nopslag**<sup>janvanrijsewijk</sup>

altijd weer leuk om in clubverband bij elkaar te zijn en samen te genieten van wat de natuur ons te bieden heeft....

### **excursiedeband**<sup>janvanrijsewijk</sup>

hier troffen we een paartje roodborsttapuiten en enkele prachtig gekleurde putters....

### **gierzwaluwkasteninudenhout**<sup>bartvanbeerendonk</sup>

het duurde even voordat de subsidie rond was en we aan de slag konden....

## grotegelekwikavontuur

de eerste poging om een kast onder de duiker te hangen mislukte.....

Geleerd van de  
eerste keer  
waren we nu  
beter  
voorbereid



fotoverslag  
Jan van Rijsewijk

De Grote gele kwikstaart heeft een uitgesproken voorkeur voor snel stromende beken. Beken en andere waterlopen blijven de belangrijkste [habitat](#). Daarom komen ze het meest op plekken voor waar de waterstroom geknepen wordt, zoals bij watermolens, bruggen, stuwtjes en sluzen. Sommigen van deze kunstwerken zijn ook nog eens geschikt als broedlocatie. Grote gele kwikken worden soms ook aangetroffen op plaatsen die minder geschikt lijken, zoals gekanaliseerde beeklopen of een nauwelijks stromend, suf slootje dat onder een snelweg doorloopt. Lees er meer over op [www.grotegelekwik.nl](http://www.grotegelekwik.nl)

Met hulp van **Jan Paymans** heb ik afgelopen winter opnieuw een kast voor een Grote gele kwikstaart opgehangen. De eerste poging om een kast onder de duiker te hangen mislukten. Dat was in de winter van 2012/2013. Waarschijnlijk omdat de lijm niet hechtte bij te koud weer. Ook hadden we toen niet het juiste materiaal (wetsuit) om goed onder de duiker te komen. De kast is losgeraakt en met de stroom meegevoerd. We hadden geleerd van de eerste keer en nu waren we beter voorbereid.

De plaats had ik uitgekozen omdat ik op die plek eerder een Grote gele kwik heb aangetroffen. Het betreft hier een duiker langs het afwateringskanaaltje de Zandleij in het gebied de Brand tussen de Loonsemolenstraat en de Schoorstraat. (Zie kaartje)

Voor het hangen van de kasten aan kunstwerken die geen onderdeel zijn van wegen is toestemming nodig van het betreffende Waterschap. Waterschap de Dommel is hier zeker toe bereid. Samen met Brabants Landschap zijn zij een hulpprogramma gestart voor de Grote gele kwik o.a. door het leveren en kunnen plaatsen van nestkasten. Overweeg je dus een kast te hangen neem dan eerst contact op met de Coördinator Soortenbescherming: Jochem Sloothaak (06 308 539 96).

De plaats van de duiker aan het afwateringskanaal de Zandleij tussen Loonsemolenstraat en Schoorstraat.





1. Met weinig gereedschap en enkele stukjes plaatmateriaal heb je snel een kastje gemaakt. De maten kun je vinden op het internet.



2. Een likje waterverf aan de binnen- en buitenkant.



3. Om er zeker van te zijn dat de kast zou blijven hangen heb ik een hulpstuk gemaakt, waar later de kast op zou worden geschoven dmv een hoekprofiel.



4. Nog een hele klus om je in het waterpak te hijsen. Ruud Verbeek gaf 'm spontaan aan me mee.



5. De ladder zakte voor de helft in het water. Onder de duiker had je een betonnen plaat waar je op kon staan.



6. Jan Paymans bezig met het aanbrengen van dotten kit op het hulpstuk.



7. Het beton heb ik eerst goed schoongemaakt met behulp van een staalborstel.



8. Het hulpstuk is met lijm en betonspijkers vastgemaakt maar wordt de eerste dagen voor de zekerheid met een spanband vastgeklemd.



9. Doorkijk naar achteren.



10. Grote gele kwikken zoeken hun voedsel vooral aan de waterkant op slijkige of stenige oevers.



11. Enkele dagen nadat ik het hulpstuk bevestigd had kon ik de kast eronder schuiven.



12. En nu maar afwachten.



- broedseizoen: half maart - half juli
- aantal eieren: 5 (3-7)
- broedduur: 12-14 dagen
- jongen in nest: 12 dagen
- broedsels per seizoen: 2 (1- 4)



## excursied'nopslag

grote onweerswolken dreigden ....

Op vrijdag 9 mei vond onder leiding van Peer Busink een excursie plaats in d'n Opslag ten noorden van het Wilhelminakanaal tussen Haghorst en Biest-Houtakker. Een prachtig gebied en een mooie gelegenheid om nader kennis te maken met de voor de grutto zo belangrijk biotoop.



Ondanks dat de weersvoorspelling somber gestemd was verzamelden zich toch veertien vogelaars om 19.00u op de afgesproken plaats nabij de kanoboerderij, waaronder 3 mensen van de Brabantse Milieufederatie. Dit omwille van de recreatiedruk en uitbreidingsplannen van de kanoboerderij. We zijn ter plaatse gaan kijken en kregen uitleg van Peer.

Daarna zijn we het veld ingegaan onder bedreiging van een zwarte wolkenlucht. Voordat de regen naar beneden plensde konden we nog volop genieten van vele grutto's en wulpen die in de weilanden zaten, waarschijnlijk al met jongen. Ook kwam er nog een koekoek voorbij en hoorden we de eerste spotvogel. Vanwege het slechte weer liet de porceleinhoen zich niet horen waar sommigen onder ons toch op gehoopt hadden. Conclusie; altijd weer leuk om in clubverband bij elkaar te zijn en samen te genieten van wat de natuur ons te bieden heeft. Inclusief het (on)weer!



## middelste bonte spechten

bijna een verdubbeling van het beste jaar (2013)....



Record na record  
voor deze soort.  
Ergens tussen de  
67 en 70  
territoria!!!

inventarisatieMbo  
Ruud van Dongen

MIBO UPDATE VOORJAAR 2014 (t/m 14-4-2014)

*Alleen de gegevens in ons werkgebied zijn hier vermeld. Het complete rapport kun je vinden op [www.vwgmiddenbrabant.nl](http://www.vwgmiddenbrabant.nl)*

**Huis ter Heide:** nog niets

**Plantloon (Waalwijk):** in februari territoriumgedrag. In maart een territorium op een andere locatie. Wordt in de gaten gehouden.

**Drunensche Heide, De Klinkert:** Nog niets. Matig geschikt

**Kasteel van Drunen/Land van Ooit:** Intrigerend stukje oude eik

**De Brand (Udenhout):** Div. waarnemingen van 5 locaties, inmiddels 3 bevestigde territoria.

**Broekenbroek en Zwijnsbergen:** Eindelijk hier een territorium. Op 29-3 waarnemingen op 2 locaties (binnen 500 meter).

**Vugtsche Heide:** Op basis van fusieafstand tenminste 4 territoria.

**Wargashuyse, Elzenburg en Kapellebos (Vught):** HELEMAAL NIETS na vrouwtje op 20-2. diverse keren bezocht.

**Coebax (Vught):** Wel bezocht, niets gevonden.

**De Braacken (Vught):** Een Territorium.

**De Koepel (Vught):** Op 30-3 luid gaaiend vrouwtje hier, maar kan nét bij gaaiend beest op Vugtsche Heide-oost (13-3) gerekend worden.

**Kasteel Maurick (Vught):** 3 paar begin maart en sindsdien zwaar bezocht gebied (getuige ruim 20 waarnemingen op waarneming.nl!!)

**Huize Bergen (Vught):** NOG NIETS (wel bezocht).

**Voorburg-zuid (Vught):** Minstens één territorium, inmiddels gepaard en nestindicatie.

**De Hondsborg (Oisterwijk):** NOG NIETS

**Kampina, Fransman (noord):** NIETS

**Kampina, Smalbroeken, De Weerd, Huize Kampina:** Inmiddels 3 territoria.

**Gorp en Roover (Hilvarenbeek):** Voorlopig gaan we uit van 2 bij elkaar gesprokkelde territoria.

**Annanina's Rust:** Zuidoosthoek zeker geschikt

**Turkaa (Diessen):** Nog niets

**Landgoed Baest (Middelbeers):** waarnemingen op 24 en 28-2.

**Landgoed De Utrecht, Wellenseind en De Hertgang:** Eindelijk in noordoost.



Paperback / 208 blz. / €24.90

Voorjaar 2014 gaat bij Uitgeverij Atlas Contact een nieuwe vogelserie van start. Elke auteur in de serie beschrijft een vogelsoort en onderzoekt zijn rol in de geschiedenis in de wereld.

Zo gaat Remco Daalder op zoek naar de geheimen van de gierzwaluw, en komt daarbij vele kleurrijke mensen tegen. Een Engelse plattelandsdominee uit de achttiende eeuw, een bezeten onderzoeker uit Oxford, activisten, politici, rasechte Amsterdammers die met hart en ziel hun vogels beschermen en moderne wetenschappers die met webcams en geolocators de geheimen van de gierzwaluw ontrafelen.

Remco Daalder werkt als stadsbioloog in Amsterdam.





## VOGELFEITEN (uit Natuurbericht)

Sinds de vestiging in 2006 gaat het **de zeearend** in Nederland voor de wind. In 2013 werd op vier locaties in Nederland gebroed; in de Oostvaardersplassen, het Roggebotzand, het Lauwersmeer en de Biesbosch, allemaal terreinen van Staatsbosbeheer. De jonge vogels worden kort voor uitvliegen in het nest geringd. Door de vogels te ringen leren we meer over hun verspreiding en levensloop. Van de 21 tot nu toe in Nederland uitgevlogen jongen zijn er 14 van een metalen ring en een opvallende kleuring voorzien.

Het aantal terugmeldingen is tot nu toe echter gering. In de winter zwerven de jonge vogels er lustig op los. Er kwamen waarnemingen binnen uit Nederland, Frankrijk en Duitsland. Het ringonderzoek wijst echter ook uit dat het niet voor alle jonge zeearenden goed afloopt. De helft van de 14 uitgevlogen geringde jongen is nog niet teruggezien. Het is opmerkelijk dat van zulke opvallende vogels toch weinig meldingen van afgelezen ringen binnen komen.

## excursiedebrand

hier troffen we een paartje roodborsttapuiten en enkele prachtig gekleurde putters....



14 april 2014

Het zou een prachtige zonnige dag worden. Dat viel achteraf tegen. Wel droog maar bewolkt en iets te koud. Introducés waren vandaag uitgenodigd om mee te lopen. We waren met 15 personen waar onder twee kleinkinderen van Kees. Jong geleerd is oud gedaan!

Start was bij het kapelletje op de Schoorstraat in Udenhout. Wiel was vandaag onze groepsleider. We vertrokken om half acht.



Zanglijsters, boomkruipers, roodborsten en winterkoningen zongen op dat moment volop hun lentelied. Voor aanvang was op de Schoorstraat de nachtegaal al gehoord. We kwamen al snel in een bosgebied waar de middelste bonte specht zou moeten zitten. Wiel had zijn geluidsversterkertje bij om de vogel te lokken. Geen reactie. Ten minste niet op deze plaats. Een stuk verder lukte dat wel en heel even kregen we een tegenreactie te horen van een mibo. Verder door het bos richting rietvelden. Dat viel tegen... Jan dacht een locatie te weten van een blauwborst maar deze liet zich niet zien of horen. Wel ter plaatse een rietgors, een overvliegende buizerd en een waterral. Omdat het riet in het najaar is gemaaid hebben zich er drie paartjes kieviten gevestigd. Er vloog ook nog een boerenwaluw over. Voor de meesten onder ons de eerste van dit jaar. Daarna richting Groenstraat gelopen en langs de nieuwe beek de Leie naar Udenhout. Hier troffen we een paartje roodborsttapuiten en enkele prachtig gekleurde putters. Na nog een grasmus te hebben gehoord kwamen we na drie uur weer bij het startpunt uit.



Vanwege het te koude weer en weinig zon was de meeste zang niet uitbundig deze dag. Leuke bijkomstigheid was dat Nico af en toe een interessant verhaaltje had over de flora in de Brand. Zo wees hij op het hier nog aanwezige veenmos en toonde hoeveel water dit plantje op zich kon nemen. Al met al een leerzame ochtend.

# gierzwaluwkasteninudenhout

het duurde even voordat de subsidie rond was en we aan de slag konden....

In de eerste maanden van 2013 had ik een project gedaan waar we een 150-tal kasten verspreid hadden voor o.a. kool- en pimpelmees, spechten, mussen en boomklevers. Tijdens dit project ontstond er al het idee om ook nog kasten te gaan hangen voor gierzwaluwen.



verslag  
Bart van Beerendonk

## April 2013

Samen met Hannie Nilsen van de gierzwaluwwerkgroep Oisterwijk zijn we gaan kijken wat geschikte locaties waren. We kwamen uit op een viertal locaties te weten, het kruisgebouw, de brandweertoren, de Peppel en het oude gemeentehuis. Ik heb toen contact gezocht met de gemeente voor subsidie, vooral omdat ik wist dat de gierzwaluw de ambassadeurssoort is van de gemeente en er dus extra geld zou zijn voor beschermingsprojecten.



17 nestlocaties op de brandweertoren.

Het duurde even voordat de subsidie rond was en we aan de slag konden. Wat wel een voordeel was, was het feit dat de gebouwen eigendom waren van de gemeente en zij dus ook de toestemming geregeld hebben. Helaas viel het oude gemeentehuis af omdat dit een monument bleek te zijn.

## September 2013

Na de zomervakantie zijn we begonnen met het opmeten van de kastlocaties zodat Gerard van der Kaa, ook van de gierzwaluwwerkgroep, hier mooie kasten voor kon maken. Deze kasten, zo'n 9 stuks, zijn in de wintermaanden getimmerd en geschilderd. Ook zijn er nog 21 kasten gekocht. Deze zijn gemaakt van eternit (vezelcement) wat zorgt voor een duurzame kast.



6 locaties aan de zijkant van de Peppel.



4 nestlocaties aan de voorzijde van de Peppel.



Ad en Gerard hangen de laatste kast op.

## April 2014

Eindelijk was het zover.

Met een hoogwerker zijn de 30 kasten gehangen op drie verschillende locaties die ervoor zorgen dat er 35 nestlocaties bij zijn gekomen.

We hadden fantastisch weer en de kasten werden m.b.v. een hoogwerker professioneel opgehangen.

Als laatste komt er nog een geluidsinstallatie in de brandweertoren om m.b.v. lokgeluiden de gierzwaluw te attenderen op de nieuwe mogelijkheden.

Al met al een geslaagd project waar ik met veel plezier naar terug kijk.

En nu maar hopen dat de gierzwaluwen snel hun weg vinden naar deze nieuwe nestlocaties.